

Cuprins

I.	Ne pregătim pentru expediția cu sănii.....	9
II.	Anul Nou 1895.....	35
III.	Pornim la drum.....	67
IV.	Ne luăm rămas-bun de la Fram	98
V.	O luptă grea.....	114
VI.	Cu sania și caiacul.....	170
VII.	În sfârșit, uscatul	224
VIII.	Noul An 1896	315
IX.	Călătoria spre sud.....	339

ANEXĂ

Relatarea căpitanului Otto Sverdrup despre deriva navei Fram, începând cu 14 martie 1895

I.	15 martie 1895-22 iunie 1895	417
II.	22 iunie 1895-15 august 1895	442
III.	15 august 1895-1 ianuarie 1896	454
IV.	1 ianuarie 1896-17 mai 1896.....	474
V.	A treia vară	487
	Concluzia trasă de dr. Nansen	510

Capitolul I

Ne pregătim pentru expediția cu sănii

Cine vor fi cei doi membri ai expediției? Eu și Sverdrup ne-am pus reciproc la încercare și am descoperit că ne descurcăm cât se poate de bine. Însă nu putem părăsi amândoi nava, iar asta e cât se poate de lîmpede. Unul dintre noi trebuie să rămână și să ia asupra sa responsabilitatea de a-i duce pe ceilalți teferi acasă. Și totuși, e la fel de lîmpede și că unul dintre noi trebuie să conducă expediția, pentru că doar noi doi avem experiența necesară. Sverdrup își dorește mult să plece; cu toate acestea, cred că riscul de a părăsi nava Fram e mai mare decât cel de a rămâne la bordul ei. Prin urmare, dacă l-aș lăsa să plece, i-aș lăsa pe umeri sarcina mai primejdioasă, în timp ce a mea ar fi mai ușoară. Dacă ar muri, oare m-aș putea ierta că l-am lăsat să plece, chiar dacă aceasta e dorința lui? E cu nouă ani mai în vîrstă decât mine. Cu siguranță că responsabilitatea asta m-ar împovăra din cale-afără. În ce-i privește pe tovarășii noștri, care dintre noi ar fi mai bine să rămână pe navă, pentru binele lor? Cred că au încredere în amândoi. Atât eu, cât și Sverdrup am fi în stare să-i ducem cu bine acasă, cu sau fără Fram. Dar nava e însărcinarea specială a lui Sverdrup, în timp ce eu sunt responsabil pentru toate, și mai cu seamă pentru cercetările științifice; aşadar, ar trebui să mă asigur că se fac descoperiri importante. Așa cum am mai spus, cei care vor rămâne în urmă vor putea efectua măsurătorile științifice

necesare. Prin urmare, datoria mea e să rămân în urmă, iar a lui – să plece. Și Sverdrup consideră că decizia asta e chibzuită.

L-am ales pe Johansen drept tovarăș de drum, iar în această privință e foarte capabil. Merge cu mare iuțeală pe rachete și puțini au rezistență lui. E un flăcău pe cinste, atât la trup, cât și la minte. Încă nu l-am întrebat dacă vrea să mă însوțească, dar mă gândesc să-i vorbesc cât de curând, aşa încât să fie pregătit din vreme. Cu siguranță că și lui Blessing, și lui Hansen le-ar plăcea să vină cu mine, dar Hansen trebuie să rămână pe navă ca să coordoneze investigațiile științifice, iar Blessing nu își poate abandona postul de medic. Și alții s-ar descurca de minune în expediție și nu mă îndoiesc că ar fi încântați să mă însوțească.

Atunci, cel puțin pentru moment, am stabilit că vom pleca spre nord. Voi vedea ce ne va aduce iarna. Dacă vom avea destulă lumină, aş vrea să plecăm în expediție în februarie.

„Duminică, 18 noiembrie. Mi se pare că nu conștientizez cum se cuvine gândul că, peste trei luni, voi porni în expediție. Uneori mă amăgesc cu vise încântătoare despre întoarcerea acasă, după trudă și izbândă. În aceste clipe, totul e bine și frumos. Apoi vin gândurile despre nesiguranța viitorului și despre ceea ce m-ar putea pândi, iar visele mele se destramă, șterse și fără culoare, asemenea aurorei boreale.

Ihr nacht euch wieder, schwankende Gestalten.¹

Vai! Momentele astea nesfârșite de îndoială! Înainte de orice hotărâre, trebuie să arunci zarurile morții. Oare dacă plec nu am prea multe de pierdut și prea puține de câștigat? În orice caz, am mai multe de câștigat decât dacă aş rămâne. Și apoi, nu e datoria mea? Răspund în fața unei singure făpturi, iar ea... Sunt încrințat că mă voi întoarce. Sunt îndeajuns de puternic, încât

¹ Traducere din germană: „Iarăși vă arătați, tremurătoare forme.“ Vers din *Faust*, de J.W. Goethe (N. tr.).

HJALMAR JOHANSEN

(Dintr-o fotografie făcută în decembrie 1893)

să duc fapta la bun sfîrșit. «Fii credincios până la moarte și îți voi da cununa vieții.»

Suntem niște mașinării curios alcătuite. Într-o clipă suntem ferm hotărâți, în următoarea – plini de îndoială. Inteligența, știința noastră, frământările noastre ne par azi filistinisme amărate care nu valorează doi bani. Mâine, ne aruncăm trup și suflet în aceleași lucruri pe care le-am disprețuit ieri. Ardem de dorință

de a sorbi totul cu ființa noastră, de a descoperi noi căi și tropăim nerăbdători, văzând că nu izbutim să găsim soluții desăvârșite. Și apoi, în fața acestei zădărnicii, ne cuprinde iarăși scârba.

«Întreaga lume e asemenea unui grăunte de nisip pus în balanță, asemenea unui strop de rouă căzând în țărână.» Dacă omul are două suflete, care e cel bun?

Nu e prima oară când suferim, deoarece știința noastră e lacunară, iar mintea noastră nu poate cuprinde ce se așterne în față. Dar dacă cel mai mare secret al vieții ni s-ar dezvăluî în toată simplitatea, oare am fi mai fericiți? Probabil, dimpotrivă. Fericirea se naște din lupta pentru dobândirea cunoașterii. Nu știu aproape nimic; prin urmare, am toate șansele să fiu fericit.

O să-mi aprind pipa ca să mă linștesc și voi fi fericit.

Pipa nu mi-a fost de ajutor. Tutunul rulat nu e destul de delicat ca să izvorască vise diafane. O să fumez un trabuc. Ah, de-aș avea o havană adevarată!

Ha! Ca și cum nemulțumirea, dorul, suferința nu ar fi însăși temelia vieții! Fără lipsuri, nu ar exista luptă, iar fără luptă, nu ar fi viață. Asta e sigur. Acum ne luptăm să pornim la drum. Să inspiri frumusețea bătăliei cu tot pieptul! Lupta e viață, iar dincolo de luptă, izbânda ne cheamă.

Închid ochii. Aud o voce cântându-mi:

*Prin mesteceni parfumați,
Printre aromele de flori,
Până-n brații avântați.“*

„Luni, 19 noiembrie. Toată această blazare e un moft. N-ai dreptul să fii nefericit. Când te simți abătut, ar trebui să te înveselești urcând pe punte și privind cei șapte cățeluși care te întâmpină zbântuindu-se și jucându-se, atât de plini de bucuria de a trăi, încât mai că te-ar rupe în bucăți. Pentru ei, viața e lumină, deși soarele a dispărut de mult, iar ei trăiesc sub un cort, de unde nu pot vedea nici măcar stelele. Uite-o și pe grăsună Kvik, mama puilor, care dă bucurioasă din coadă. Oare nu ai tot atâtea

motive ca ei să fii fericit? Dar și ei au parte de neajunsuri. Cu trei zile în urmă, după-amiaza, în timp ce lucram, auzeam moara de vânt învârtindu-se necontenit. Peter le-a dus cătelelor de mâncare. Ca de obicei, animalele s-au ciorovăit puțin pe blidul cu mâncare. Mi-a trecut prin minte că arborele era foarte periculos pentru pui, învârtindu-se pe punte nesupravegheat. După zece minute, am auzit un urlet mai strident decât cele pe care puii le scot de obicei când se ciorovăiesc. În aceeași clipă, moara și-a încetinit mișcarea. Am dat buzna pe punte. Am văzut că un cățel se prinse în arbore și se învârtea odată cu acesta, urlând jalnic. Bentzen trăgea de cablul frânei, opindu-se din răsputeri. Cu toate astea, moara tot se învârtea. Urletele căinelui erau atât de sfâșietoare, încât primul meu gând a fost să însfac un topor care zacea aruncat pe punte și să-i curm suferința. M-am răzgândit, am alergat în ajutorul lui Bentzen și împreună am reușit să oprim moara. În acea clipă a venit Mogstad și, în timp ce noi țineam moara în loc, a eliberat cățelul. Animalul încă trăia, iar Mogstad a început să-l mânge, ca să-l aducă în simțiri. Perii din blană înghețaseră cumva, lipindu-se de arborele neted de oțel, iar cu fiecare rotație a morii, bietul animal se rotise și se lovise de punte. În cele din urmă, a înălțat capul și a privit buimac în jur. Se învârtise destul de mult, așa că nu era de mirare că nu izbutea să se orienteze. Apoi s-a ridicat pe labele din spate. L-am dus pe semipunte și l-am mânghiat. În curând s-a ridicat și a început să urmble încocace și încolo, fără să știe încotro o apuca.

«A avut noroc că s-a prins de blană», a spus Bentzen. «Credem că i-sa lipit limba de moară, așa cum s-a întâmplat cu celălalt.» Mă trec fiorii numai când mă gândesc cum trebuie să fie să ai limba lipită de un arbore care se învârte! Am dus biata ființă în salon și am făcut tot ce am putut pentru ea. În curând și-a revenit și a reînceput să se joace cu frații lui. Ce viață ciudată: să cutreieri puntea, prin întuneric și frig. Dar când unul dintre noi vine pe la ei cu un felinar, dau buzna cu toții, se holbează la lumină, încep să sară și să dăncuiască în jurul ei, asemenea unor copii în jurul bradului de Crăciun. Asta se întâmplă zi după zi,

iar puii nu au văzut până acum altceva în afară de această punte acoperită cu prelată. Nici măcar cerul albastru! Iar noi, oamenii, n-am văzut nicicând altceva decât acest Pământ!

Hotărârea e definitivă. La sfârșitul dimineții, i-am spus totul lui Johansen, pe larg, folosind aproximativ aceiași termeni de mai sus. Am insistat asupra obstacolelor care s-ar putea ivi pe drum și am subliniat că trebuie să fim pregătiți să întâmpinăm anumite pericole. E o chestiune de viață și de moarte să nu ne autoamăgim. Johansen trebuie să se gândească bine înainte de a hotărî dacă vrea să mă însoțească sau nu. Dacă ar fi de acord, l-aș primi bucuros în expediție. Dar i-am spus că prefer să cugete la treaba asta vreo două zile înainte să-mi dea un răspuns. Mi-a spus că nu are nevoie de timp să cugete; era gata de plecare. Sverdrup promisese demult că o asemenea expediție e posibilă, iar Johansen se gândise bine și hotărâse că, dacă aveam să-l aleg pe el, o să fie onorat să îmi țină companie. «Nu știu dacă ești mulțumit de răspunsul meu sau dacă dorești să mă mai gândesc. Oricum, n-o să mă ră zgândesc.» «Nu, dacă te-ai gândit bine la riscurile la care te supui – de pildă, posibilitatea să nu mai vedem vreodată față de om – și dacă ești conștient că, chiar de scăpăm cu bine din încercarea asta, va trebui să înfrunți neîndoelnic multe greutăți, nu mai insist să te gândești.» «Sunt conștient de toate astea.» «Atunci aşa rămâne. Mâine începem pregătirile pentru expediție. Hansen trebuie să-și caute alt asistent meteorolog.»

„Marți, 20 noiembrie. În seara asta am ținut un discurs în fața întregului echipaj, prin care le-am adus la cunoștință decizia luată și le-am explicat proiectul expediției. În primul rând le-am prezentat pe scurt teoria demersului nostru și istoria acestuia, încă de la început, accentuând ideea pe care mi-am clădit planurile – anume, că o navă care e prinsă între ghețuri în nordul Siberiei va pluti în derivă pe Marea Polară până la Atlantic și va trece, în mod obligatoriu, pe la nord de Ținutul Franz Josef și prin spațiul dintre acest ținut și Pol. Scopul expediției e să ducem la bun sfârșit această plutire în derivă pe marea necunoscută, unde să desfășurăm și alte cercetări. Le-am atras atenția că, indiferent

1.Scott-Hansen 2.Johansen 3.Nansen 4.Petersen 5.Nordahl 6.Amundsen 7.Bentzen 8.Juel 9.Henniken 10.Mogstad 11.Jacobsen 12.Blessing 13.Sverdrup

LA CINA, 14 FEBRUARIE 1895

(Desen de Johan Nordhagen, după o fotografie)